

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Sžo/20/2013
Identifikačné číslo spisu:	4012200803
Dátum vydania rozhodnutia:	10.12.2013
Meno a priezvisko:	JUDr., Ing. Miroslav Gavalec
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2013:4012200803.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací v senáte zloženom z predsedu senátu Ing. JUDr. Miroslava Gavalca PhD. a členov senátu JUDr. Igora Belka a JUDr. Eleny Berthotyovej PhD. v právnej veci žalobcu: ITIMEX a.s., IČO: 31 425 666, so sídlom SNP č. 44, Šahy, zast. JUDr. Marianou Matulovou, advokátkou so sídlom advokátskej kancelárie Železničarska č. 9, 974 01 Banská Bystrica, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8 a 10, 813 63 Bratislava 1, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia správneho orgánu, na odvolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Nitre zo dňa 13. marca 2013 č. k. 15S/68/2012-44, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Nitre zo dňa 13. marca 2013 č. k. 15S/68/2012-44 m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. 27220-2/2012-BA zo dňa 12.07.2012 r u š í a vec jej v r a c í a na ďalšie konanie.

Žalovaná je povinná do 30 dní od doručenia rozsudku zaplatiť žalobkyni na účet jej právnej zástupkyne náhradu trov konania vo výške 132 €, a to z titulu iných výdavkov.

Odôvodnenie

I.

Konanie na správnom orgáne

1. Rozhodnutím č.: 27220-2/2012-BA zo dňa 12.07.2012 (č.l. 17 súdneho spisu) žalovanej ako odvolacieho orgánu v zmysle oprávnenia ustanovenia § 179 ods. 1 písm. b) a postupom podľa § 218 ods. 2 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku tiež „zák. č. 461/2003 Z.z.“) potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne, pobočka Levice (ďalej len „prvostupňový orgán“) č. 700-1310511812-GC04/12 z 18.04.2012, ktorým bolo žalobkyni podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 9 a § 240 zák. č. 461/2003 Z.z. predpísané za obdobie marec, september, október, november a december 2008 penále vo výške 38.589,61 € vypočítané z dlžnej sumy poistného na nemocenské poistenie, poistného na starobné poistenie, príspevkov na starobné dôchodkové sporenie, poistného na invalidné poistenie, poistného na úrazové poistenie, poistného na garančné poistenie, poistného na poistenie v nezamestnanosti a poistného do rezervného fondu solidarity (ďalej na

účely rozsudku tiež „poistné a príspevky“, resp. iba „poistné“).

2. V odôvodnení rozhodnutia zopakovala podstatnú časť argumentácie žalobkyne, ktorá sa odvíja od príslušných ustanovení zákona č. 7/2005 Z.z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej na účely rozsudku tiež „zák. č. 7461/2003 Z.z.“); najmä poukázala na časový postup týkajúci sa reštrukturalizácie:

- 11.03.2010: zverejnenie uznesenia Okresného súdu Nitra č. 31R/3/2010 o začatí reštrukturalizačného konania v Obchodnom vestníku (účinnosť od 12.03.2010),
- 17.04.2010: zverejnenie uznesenia Okresného súdu Nitra č. 31R/3/2010 o povolení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku (účinnosť od 18.04.2010),
- 17.05.2010: uplynutie lehoty na prihlasovanie pohľadávok,
- 03.08.2010: zverejnenie uznesenia o potvrdení reštrukturalizačného plánu súdom a uznesenia Okresného súdu Nitra č. 31R/3/2010 o ukončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku (účinnosť od 04.08.2010),
- 17.10.2011: zverejnenie oznamu dozorného správcu o ukončení dozornej správy po úplnom splnení reštrukturalizačného plánu v Obchodnom vestníku (účinnosť od 18.10.2011).

3. K priebehu reštrukturalizácie žalovaná uviedla ďalšie argumenty žalobkyne, a to že pobočka žalovanej v Leviciach včas dlžnú sumu poistného (celkom v sume 65.111,62 €) prihlásila v reštrukturalizačnom konaní, avšak súčasťou prihlášky žalovanej nebolo vyčíslenie zodpovedajúcej sumy penále ku dňu začatia reštrukturalizačného konania. V záväznej časti reštrukturalizačného plánu bola dohodnutá zmena v obsahu záväzkov všetkých prihlásených pohľadávok nezabezpečených veriteľov v reštrukturalizačnom konaní č. 31 R/3/2010 tým spôsobom, že došlo jednak k zníženiu sumy pohľadávok na 12% z ich nominálnej hodnoty a jednak ku zmene termínu splatnosti pohľadávok rovnomerne rozvrhnutých splátkach 4 krát po 1 z takto určenej sumy do 31. decembra 2011 (viď časť č. II. A. 2 reštrukturalizačného plánu potvrdeného súdom). Pohľadávka na poistnom za dotknuté mesiace bola uspokojená 30. septembra 2011 (t.j. o 3 mesiace skôr, ako to predpokladal a určoval dlžníkovi súdom potvrdený reštrukturalizačný plán).

Ďalej žalovaná uviedla aj argument žalobkyne, že na základe reštrukturalizačného plánu došlo tiež k odpusteniu pohľadávok veriteľmi do výšky 88% a v tejto časti došlo aj k zániku zostatku pohľadávok veriteľov v súlade s § 574 Občianskeho zákonníka (viď časť č. II. B. 1 reštrukturalizačného plánu potvrdeného súdom, str. 40).

4. Napriek hore uvedeným argumentom žalobkyne žalovaná ďalej v napadnutom rozhodnutí uviedla, že aj v odvolacom konaní bolo preukázané, že žalobkyňa poistné a príspevky za mesiace marec 2008, september 2008, október 2008, november 2008 zaplatila po lehote splatnosti poistného a príspevkov a za obdobie november 2008, december 2008 uhradila poistné a príspevky nesprávne, v nižšej sume.

Na tomto základe bolo žalobkyni rozhodnutím prvostupňového orgánu žalovanej dňa 18. apríla 2012 (t.j. dátum vzniku pohľadávky) predpísané penále v sume 38.589,61 €, t.j. po začatí reštrukturalizačného konania.

5. S poukazom na ustanovenie § 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. žalovaná zdôraznila, že penále predpísané počas reštrukturalizačného konania sa neuplatňuje prihláškou a nepôsobia na ne, ako na prednostnú pohľadávku, účinky začatia reštrukturalizačného konania.

Ďalej žalovaná poukázala v odôvodnení napadnutého rozhodnutia najmä na ustanovenia § 28 ods. 1 písm. a) a b), ods. 2 písm. a) a b), ods. 3 písm. a) a b), ods. 8, ods. 9, ods. 10 písm. a) a b), ods. 11, § 129 ods. 1, § 141 ods. 1, § 141 ods. 2, § 142 ods. 1, § 143 ods. 2, § 240 ods. 1 a 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ďalej § 20 ods. 1 písm. a), § 28 ods. 2 zákona č. 43/2004 Z.z. o starobnom dôchodkovom sporení a § 120 ods. 1 a 2, § 155 ods. 2, § 199 ods. 9 zák. č. 7/2005 Z.z.

Podľa § 113 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení, ak súd zistí, že návrh na povolenie reštrukturalizácie spĺňa zákonom predpísané náležitosti, najneskôr do 15 dní od doručenia návrhu rozhodne o začatí reštrukturalizačného konania. Inak návrh na povolenie reštrukturalizácie v rovnakej lehote uznesením odmietne; uznesenie súd doručí navrhovateľovi.

Podľa § 114 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení, začatie reštrukturalizačného konania má tieto

účinky:

dlžník je povinný obmedziť výkon svojej činnosti na bežné právne úkony; iné právne úkony dlžníka podliehajú súhlasu správcu, ktorý vypracoval posudok, pre pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno začať konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie na majetok patriaci dlžníkovi; už začaté konania o výkon rozhodnutia alebo exekučné konania sa prerušujú, pre zabezpečení pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno začať ani pokračovať vo výkone zabezpečovacieho práva na majetok patriaci dlžníkovi, druhá zmluvná strana nemôže vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť pre omeškania dlžníka s plnením, na ktoré druhej zmluvnej strane vznikol nárok pred začatím reštrukturalizačného konania; vypovedanie zmluvy alebo odstúpenie od zmluvy z tohto dôvodu je neúčinné, zmluvné dojednania umožňujúce druhej zmluvnej strane vypovedať zmluvu uzatvorenú s dlžníkom alebo od nej odstúpiť z dôvodu reštrukturalizačného konania alebo konkurzného konania sú neúčinné, pohľadávku, ktorá sa v reštrukturalizácii uplatňuje prihláškou, nemožno voči dlžníkovi započítať.

Podľa § 141 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení fyzická osoba a právnická osoba, ktoré sú povinné platiť poistné, sú povinné poistné odvádzať, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 141 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení za zamestnanca odvádza poistné na nemocenské poistenie, poistné na dôchodkové poistenie a poistné na poistenie v nezamestnanosti zamestnávateľ. Zamestnávateľ vykoná zrážku poistného na nemocenské poistenie, poistného na dôchodkové poistenie a poistného na poistenie v nezamestnanosti, ktoré je povinný platiť zamestnanec.

Podľa § 142 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení poistné sa platí na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici za kalendárny mesiac pozadu, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení poistné, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, je splatné v deň určený na výplatu príjmov, ktoré sú vymeriavacím základom zamestnanca. Ak je výplata týchto príjmov pre jednotlivé organizačné útvary zamestnávateľa rozložená na rôzne dni, poistné je splatné v deň poslednej výplaty príjmov zúčtovaných za príslušný kalendárny mesiac. Ak nie je taký deň určený, poistné je splatné v posledný deň kalendárneho mesiaca nasledujúceho po mesiaci, za ktorý sa platí poistné. Ak deň splatnosti poistného pripadne na sobotu a na deň pracovného pokoja, poistné je splatné v najbližší nasledujúci pracovný deň.

Podľa § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, 1) ktoré neodviedli poistné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie 1) za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odviedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie 1) do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 28 ods. 2 zákona č. 43/2004 Z.z., povinné príspevky, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ, sú splatné v deň splatnosti poistného, ktoré platí a odvádza zamestnávateľ podľa osobitného predpisu.

6. Podľa odôvodnenia rozhodnutia prvostupňový orgán žalovanej pri kontrole odvodu poistného a príspevkov zistil, že žalobkyňa za obdobie marec, september, október, november a december 2008 neodviedla poistné a príspevky včas. Penále bolo vypočítané vo výške 0,05% z dlžnej sumy, ktorého výpočet sa nachádza v prílohe rozhodnutia prvostupňového správneho orgánu.

Pri určení výšky poistného správny orgán vychádzal z mesačných výkazov poistného a príspevkov za dané obdobie.

7. Podľa žalovanej v zmysle zák. č. 461/2003 Z.z. bola povinná žalobkyni penále predpísať. Na rozdiel od argumentácie žalobkyne žalovaná vyslovila právny názor, že potvrdením reštrukturalizačného plánu právo predpísať penále nezaniklo.

Hoci sa predpísané penále týka obdobia roku 2008. t.j. obdobia pred začatím reštrukturalizačného konania, žalovaná zdôraznila, že pohľadávka na penále vznikla až 18.04.2012, a to predpísaním

konkrétneho penále prvostupňovým správnym orgánom, t.j. v čase, keď už bolo reštrukturalizačné konanie začaté. Z uvedeného dôvodu sa takáto pohľadávka v reštrukturalizácii podľa žalovanej neuplatňuje prihláškou a nepôsobí na ňu ako na prednostnú pohľadávku účinky začatého reštrukturalizačného konania.

II.

Konanie na prvostupňovom súde

A)

8. Proti tomuto rozhodnutiu žalobkyňa prostredníctvom právnej zástupkyne podala na Krajský súd v Nitre žalobu zo dňa 05.09.2012.

9. V žalobe rovnako, ako aj v správnom odvolaní a s poukazom na rovnaké ustanovenia zákona o konkurze a reštrukturalizácii mala za to, že žalovaná mala v prípade existencie nároku na penále si túto pohľadávku prihlásiť prihláškou do reštrukturalizačného konania, nakoľko táto pohľadávka vznikla pred začatím reštrukturalizačného konania, a to bez ohľadu na skutočnosť, kedy bola predpísaná.

Nárok na penále stanovené rozhodnutím prvostupňového správneho orgánu existoval podľa žalobkyne ešte pred začatím reštrukturalizácie, a teda si ho mala žalovaná prihlásiť, nakoľko dodatočne po skončení reštrukturalizácie by priznanie tohto nároku bolo v rozpore so zákonom. Následne zopakovala rovnaké argumenty ako v správnom konaní.

10. Žalobkyňa ďalej poukázala aj na to, že v zmysle sporného ustanovenia § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. dlžník, t.j. žalobkyňa po začatí reštrukturalizačného konania nemôže uhrádzať záväzky, ktoré jej vznikli pred začatím reštrukturalizačného konania, nakoľko by tak postupovala v rozpore so zákonom o konkurze a vyrovnaní, podľa ktorého sú takéto nároky nevymáhateľné a nepriznateľné v súdnom a ani v inom správnom konaní.

Súčasne upriamila pozornosť na výklad pojmu penále, ktorý podľa žalobkyne nie je definovaný v žiadnom zákone v Slovenskej republike. V súvislosti s uvedeným spomenula aj zákonnú úpravu príslušenstva pohľadávky (viď § 121 ods. 3 Občianskeho zákona), ktorými sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením, pričom príslušenstvo prihlásených pohľadávok, na ktoré vznikol nárok, sa po začatí reštrukturalizačného konania do plánu nezahŕňa.

Podľa § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení podriadené pohľadávky, pohľadávky z bezodplatných právnych úkonov a príslušenstvo prihlásených pohľadávok, na ktoré vznikol nárok po začatí reštrukturalizačného konania, sa do plánu nezahŕňajú; tieto nároky sa v prípade potvrdenia plánu súdom považujú v celom rozsahu za odpustené.

11. Taktiež poukázala na ustanovenie § 240 zák. č. 461/2003 Z.z. s tým, že penále prislúcha len k oneskorenej úhrade poistného. Žalobkyňa však zotrvala na svojej argumentácii, že svoje záväzky v súlade s nováciou záväzkov dohodnutou v reštrukturalizačnom pláne splnila a riadne a včas.

V súvislosti s uvedeným tiež upriamila pozornosť na ustanovenie § 155 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. Preto sa domnieva, že ani ustanovenie § 240 zák. č. 461/2003 Z.z. neumožňuje žalovanej vyrubiť penále z neexistujúcej, zaniknutej pohľadávky, a ani z pohľadávky, ktorá bola splnená riadne a včas, resp. z pohľadávky, ktorej je len naturálnou obligáciou.

12. Žalovaná vo svojom písomnom vyjadrení (č.l. 29) zotrvala na dôvodoch rozhodnutia a navrhovala, aby krajský súd žalobu žalobkyne zamietol.

Opätovne tvrdila, že pohľadávka na penále za obdobie marec, september, október, november až december 2008 vznikla jej predpísaním dňa 18.04.2012, t.j. až po začatí reštrukturalizačného konania; preto podľa žalovanej nejde o pohľadávku, ktorú je potrebné si uplatňovať prihláškou v reštrukturalizácii. Pritom lehota na prihlásenie pohľadávky do reštrukturalizácie bola stanovená do 17. mája 2010.

13. V čase začatia reštrukturalizačného konania žalobkyňa nebola ešte v omeškaní, pretože ešte nebola

povinná poistné a príspevky zaplatiť. Dňa 17.05.2010 neexistoval ešte žiaden nárok na penále, ani za jedno obdobie.

V čase pred začatím reštrukturalizačného konania žalovaná ešte ani nevedela určiť výšku penále. Podľa názoru žalovanej, penále je upravené osobitným predpisom, vzniká samostatne a stáva sa pohľadávkou až jeho predpísaním. Preto nemožno ho považovať za príslušenstvo istiny (poistného a príspevkov).

B)

14. Krajský súd ako súd prvého stupňa podľa ustanovenia § 247 a nasl. O.s.p. preskúmal žalobou napadnuté rozhodnutie žalovanej a postup správnych orgánov v rozsahu a z dôvodov uvedených v žalobe, pričom na nariadenom pojednávaní v neprítomnosti žalobkyne, resp. jej právnej zástupkyne (ospravedlnenie neprítomnosti z dôvodu kolízie termínov pojednávania), dospel k záveru, že rozhodnutie a postup správnych orgánov boli v súlade so zákonom, a preto žalobu žalobkyne zamietol podľa § 250j ods. 1 O.s.p.

15. Krajský súd vymedzil predmet sporu medzi účastníkmi, ktorým v danom prípade je to, či pohľadávka žalovanej predstavujúca nárok na penále za včas nezaplatené poistné a príspevky (uvedené v úvode odôvodnenia rozhodnutia), mala byť vzhľadom na začatie reštrukturalizačného konania žalobkyne (dňa 12.03.2010) uplatnená prihláškou do reštrukturalizácie postupom podľa § 121 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z.

Podľa § 120 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení platí, že ak tento zákon neustanovuje inak, právo uplatňovať svoje nároky počas reštrukturalizácie majú len veritelia, ktorí spôsobom ustanoveným týmto zákonom prihlásili svoje pohľadávky. Ak sa tieto nároky v reštrukturalizácii riadne a včas neuplatnia prihláškou, právo vymáhať tieto nároky voči dlžníkovi v prípade potvrdenia reštrukturalizačného plánu súdom zaniká.

Podľa § 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení pohľadávky, ktoré vznikli voči dlžníkovi počas reštrukturalizačného konania, pracovnoprávne nároky, na ktoré nárok vznikol za obdobie kalendárneho mesiaca, v ktorom došlo k začatiu reštrukturalizačného konania, odmena správcu a nepeňažné pohľadávky sa v reštrukturalizácii neuplatňujú prihláškou (ďalej len "prednostné pohľadávky"). Na prednostné pohľadávky nepôsobia účinky začatia reštrukturalizačného konania ani sa nezahŕňajú do reštrukturalizačného plánu, ibaže s tým ich veritelia súhlasia.

16. S odkazom na ustanovenia § 120 ods. 1 a 2 a § 155 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z., ďalej § 141 ods. 1 a 2, § 142 ods. 1, § 143 ods. 2, § 240 ods. 1 a 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ako aj § 20 ods. 1 písm. a), § 21, § 26 ods. 1 a § 27 ods. 3 zákona č. 43/2004 Z.z. krajský súd vyslovil názor, že v ustanovení § 155 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. nie je upravený zánik práva predpísať penále počas reštrukturalizačného konania, resp. po jeho ukončení.

Podľa krajského súdu žalovanej, resp. správneho orgánu 1. stupňa z ustanovenia § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. vyplýva povinnosť predpísať penále za oneskorenú úhradu poistného a príspevkov.

17. Penále za obdobie marec, september, október až december 2008 vzniklo aj podľa názoru krajského súdu až jeho predpísaním, teda 18.04.2012. Práve z tohto dôvodu nemohol správny orgán 1. stupňa túto pohľadávku prihlásiť v reštrukturalizácii začatej dňa 17.04.2010, keďže dňa 17.05.2010 uplynula lehota na prihlasovanie pohľadávok.

V tejto súvislosti krajský súd poukázal aj na okolnosť, že žalobkyňa bola v reštrukturalizácii, tak táto okolnosť nemá na správnosť rozhodnutia žalovanej žiaden vplyv, keďže zák. č. 461/2003 Z.z. neupravuje vo svojich ustanoveniach uplatňovanie pohľadávok v súvislosti s reštrukturalizačným konaním.

18. Z uvedeného krajského súdu vyplýva, že reštrukturalizácia nemá žiadne účinky na iné ako vykonávacie, exekučné, súdne a rozhodcovské konania pre pohľadávky, ktoré sa uplatňujú v reštrukturalizácii prihláškou. Preto nemá žiadne účinky vo vzťahu ku konaniam vo veciach sociálneho zabezpečenia.

Krajský súd nesúhlasil ani s tvrdením žalobkyne, že nárok na penále s poukazom na ustanovenie § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. je odpustený, keďže podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka, ktoré

ustanovenie taxatívne vymedzuje, čo je možné považovať za príslušenstvo pohľadávky, pojem penále nepozná.

Podľa § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení pohľadávky z bezodplatných právnych úkonov a príslušenstvo prihlásených pohľadávok, na ktoré vznikol nárok po začatí reštrukturalizačného konania, sa do plánu nezahŕňajú; tieto nároky sa v prípade potvrdenia plánu súdom považujú v celom rozsahu za odpustené.

III.

Odvolanie žalobkyne/stanoviská

A)

19. Vo včas podanom odvolaní zo dňa 19.04.2013 (č.l. 52) proti rozsudku krajského (prvostupňového) súdu žalobkyňa prostredníctvom svojej právnej zástupkyne vyjadrila nesúhlas s argumentáciou krajského súdu.

20. Žalobkyňa najmä zdôraznila:

- neexistenciu právneho základu na vyčíslenie penále z pohľadávky, ktorá sa po schválení v reštrukturalizačnom pláne súdom a jeho splnením stala nevykonateľnou,
- účinky zakomponované zákonodarcom v ustanovení § 155 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. vo vzťahu k reštrukturalizácii dlžníka,
- nesprávnosť výpočtu penále žalovanou, ktorá je okrem iného aj preukázaná prostredníctvom pripojeného odborného posudku č. 1/2013 vypracovaného spoločnosťou INTERAUDIT UNIVERZAL, s.r.o.,
- neprihlásenie penále zodpovedajúce omeškaniu s úhradou dlžného poistného do dňa začatia reštrukturalizačného konania a s tým spojené právne následky tohto neprihlásenia v zmysle § 155 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z.,
- účinky zakomponované zákonodarcom v ustanovení § 138 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. na príslušenstvo prihlásených pohľadávok,
- osobitný režim zmeny záväzkov (v prejednávanej veci išlo o zníženie výšky pohľadávok na 12% z ich nominálnej hodnoty a o zmenu termínu splatnosti pohľadávok) zakotvený v ustanovení § 136 zák. č. 7/2005 Z.z. o záväznej časti reštrukturalizačného plánu,
- neoprávnenosť predpisania penále podľa § 240 zák. č. 461/2003 Z.z. za rok 2008, nakoľko žalobkyňa sa zaplatením poistného za uvedené obdobie roku 2008 do omeškania nedostala,
- pojednávanie vykonané krajským súdom v ich neprítomnosti znemožnilo žalobkyni predložiť aj nové argumenty a dôkazy na obhajobu svojich tvrdení, to všetko v rozpore s čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky.

21. Záverom žalobkyňa navrhla, aby napadnutý rozsudok krajského súdu Najvyšší súd Slovenskej republiky v celom rozsahu zrušil, nakoľko na základe vykonaných dôkazov krajský súd dospel k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozsudok krajského súdu vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

Súčasne k podanému odvolaniu žalobkyňa priložila (č.l. 59) odborný posudok č. 1/2013 spoločnosti INTERAUDIT UNIVERZAL, s.r.o. vo veci pohľadávok a záväzkov v reštrukturalizácii a výpočtu penále k neuspokojeným pohľadávkam Sociálnou poisťovňou, pobočka Levice.

B)

22. Z vyjadrenia žalovanej (č.l. 71) zo dňa 13.05.2013 vyplýva, že žalobkyňa neuviedla také námietky k správnosti preskúmaného rozhodnutia ani právne relevantné dôvody, ktoré by odôvodňovali zmenu alebo zrušenie napadnutého rozhodnutia žalovanej.

Pohľadávka žalovanej na penále za mesiace marec, september až december 2008 vznikla až právoplatnosťou rozhodnutia vo veci predpisania penále v zmysle zák. č. 461/2003 Z.z. Uvedený zákon ukladá žalovanej povinnosť predpísať penále vždy, keď zistí, že povinný subjekt neodviedol poistné na sociálne poistenie včas alebo v správnej sume.

23. Podľa názoru žalovanej ustanovenie § 151 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. zakotvuje povinnosť žalovanej odpísať pohľadávku na základe právoplatného uznesenia súdu po splnení reštrukturalizačného

plánu. Zákon pritom žalovanej neustanovuje žiadnu konkrétnu lehotu. Ďalej ustanovenie § 151 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z. však neupravuje odpísanie pohľadávky žalovanej alebo jej neuhradenej časti z titulu splnenia reštrukturalizačného plánu.

24. Záverom žalovaná nespresnila, aké procesné riešenie od odvolacieho súdu vo veci podaného odvolania očakáva.

IV.

Právne názory odvolacieho súdu

25. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „Najvyšší súd“) ako odvolací súd (§ 10 ods. 2 O.s.p.) preskúmal napadnutý rozsudok v rozsahu a z dôvodov uvedených v odvolaní podľa § 212 v spojení s § 246c ods. 1 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok (ďalej v texte rozsudku tiež „O.s.p.“). Po zistení, že odvolanie bolo podané oprávnenou osobou v zákonnej lehote (§ 204 ods. 1 O.s.p.) a že ide o rozsudok, proti ktorému je podľa ustanovenia § 201 v spoj. s ust. § 250ja ods. 1 O.s.p. odvolanie prípustné, nenariadil vo veci pojednávanie (v zmysle § 250ja ods. 2 v spojení s § 250i ods. 2 O.s.p. a s prihliadnutím na skutočnosť, že preverovanie zákonnosti rozhodnutia o uloženej sankcii vyžaduje od správneho súdu konať v rámci úplnej jurisdikcie, tak takýto postup v odvolacom konaní senát vzhľadom na charakter napadnutého rozhodnutia nepovažoval za potrebný) a po neverejnej porade senátu jednomyseľne (§ 3 ods. 9 zákona č. 757/2004 Z.z. o súdoch) dospel k záveru, že odvolanie je dôvodné, pretože napadnuté rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 250j ods. 2 písm. a/ O.s.p.), a preto postupom podľa § 220 v spoj. s § 246c ods. 1 O.s.p. rozsudok krajského súdu zmenil tak, že v zmysle hore uvedeného zrušovacieho dôvodu napadnuté rozhodnutie žalovanej podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zrušil a vrátil jej späť na ďalšie konanie v zmysle nasledujúcich záverov.

26. Na prvom mieste Najvyšší súd zdôrazňuje, že zákonodarca výkon správneho súdnictva (najmä čl. 46 a čl. 142 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky) založil iba na návrhovej slobode účastníka (žalobkyne), t.j. zodpovednosti za obranu svojich práv (*vigilantibus leges sunt scriptae*), vybrať si podľa Občianskeho súdneho poriadku z prostriedkov ochrany ten najvhodnejší proti rozhodnutiu či postupu orgánu verejnej správy. Preto správny súd nie je oprávnený do tejto procesnej slobody, t.j. dispozitívne rozhodnutie účastníka konania z úradnej povinnosti meniť alebo ho presviedčať o nevhodnosti takto zvoleného prostriedku nápravy.

27. Rovnako Najvyšší súd zdôrazňuje, že predmetom odvolacieho súdneho konania je prieskum vecnej správnosti výroku rozsudku krajského súdu (§ 219 ods. 1 v spojení s § 205 O.s.p.) o nevyhovení žalobe a o jej zamietnutí, preto Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací primárne v medziach odvolania (viď § 212 ods. 1 v spojení s § 246c ods. 1 O.s.p.) preskúmal rozsudok krajského súdu i súdne konanie, ktoré mu predchádzalo, pričom v rámci odvolacieho konania preskúmal zákonnosť napadnutého rozhodnutie žalovanej, najmä z toho pohľadu, či sa krajský súd vysporiadal so všetkými zrušujúcimi námietkami žalobkyne (§ 250j ods. 2 O.s.p.), ako aj so stanoviskami zvyšných účastníkov, a z takto vymedzeného rozsahu či správne posúdil zákonnosť a správnosť napadnutého rozhodnutia žalovanej.

Ďalej zdôrazňuje, že podľa ustálenej súdnej judikatúry (najmä nález Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. II ÚS 127/07-21, alebo rozhodnutia Najvyššieho súdu sp. zn. 6 Sžo/84/2007, sp. zn. 6 Sžo/98/2008, sp. zn. 1 Sžo/33/2008, sp. zn. 2 Sžo/5/2009 či sp. zn. 8 Sžo/547/2009) nie je úlohou súdu pri výkone správneho súdnictva nahradzovať činnosť správnych orgánov, ale len preskúmať zákonnosť ich postupov a rozhodnutí, teda to, či oprávnené a príslušné správne orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených žalobou rešpektovali príslušné hmotnoprávne a procesnoprávne predpisy. Preto odvolaciemu súdu neprislúcha ani takto vymedzený rámec prieskumu rozšíriť aj na iné rozhodnutia, hoci s prv menovaným sú tesne zviazané nielen dôsledkami ale aj účastníkmi.

28. V takto vymedzenom rámci prieskumu a po preverení riadnosti podmienok vykonávania súdneho prieskumu rozhodnutí správneho orgánu (tzn. najmä splnenia podmienok konania a okruhu účastníkov)

sa Najvyšší súd nestotožňuje so skutkovými závermi krajského súdu v tom rozsahu, ako si ich osvojil zo zistení uvedených žalovaným správnym orgánom, ktoré sú obsiahnuté v administratívnom spise. Na druhej strane podstatou súdneho odvolania proti rozsudku krajského súdu ako aj žaloby, ktorou sa žalobkyňa domáha preskúmania rozhodnutia žalovanej, je právna otázka, či splatnosť poisťného a príspevkov v oblasti sociálneho poistenia je právne ovplyvnená procesom reštrukturalizácie schválenej súdom.

Práve tento právny rámec aj vymedzuje potrebné medze skutkového zistenia.

29. Žalobkyňa svoje odvolanie oprela o viacero námietok. Najvyšší súd v súvislosti s uvedeným konštatuje, že pokiaľ dôjde k záveru, že už prvé procesné, resp. iné pochybenia žalovanej krajský súd nedostatočne pri kontrole zákonnosti vyhodnotil a ich intenzita naplní zrušovacie dôvody uvedené zákonodarcom v ustanovení § 250j ods. 2 O.s.p., potom preverovanie oprávnenosti ďalších námietok je v zmysle judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva [najmä rozsudok Ruiz Torija v. Španielsko, resp. neskôr Garcia Ruiz v. Španielsko (vo veci č. 30544/96 z 20.01.1999)] nehospodárne.

30. Z citovanej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva vyplýva jasný právny názor, že správny súd nemusí dať detailné odpovede na všetky otázky nastolené účastníkom konania, ale iba na tie, ktoré majú pre vec podstatný význam, prípadne dostatočne objasňujú skutkový a právny základ rozhodnutia bez toho, aby zachádzali do všetkých detailov sporu uvádzaných účastníkmi konania. Preto odôvodnenie rozhodnutia všeobecného súdu (prvostupňového), ale aj odvolacieho (ktoré stručne a jasne objasní skutkový a právny základ rozhodnutia), by malo postačovať na záver o tom, že z tohto aspektu je plne realizované základné právo účastníka na spravodlivý proces.

31. Predovšetkým Najvyšší súd poukazuje na tú skutočnosť, že sociálne konanie o uložení sankcií a penále vo svojej podstate predstavuje to správne konanie, pri ktorých správny orgán podľa osobitného zákona rozhoduje nielen o porušení dotknutého ustanovenia správneho práva ale aj o uložení sankcie. Nakoľko však z obsahu odvolania nevyplýva argumentácia, ktorá by vytykala odmietnutie úplnej jurisdikcie správnym súdom (§ 250i ods. 2 v spojení s § 250j ods. 5 O.s.p.), Najvyšší súd ďalej správnosť výberu mechanizmu nápravy neposudzoval.

V súvislosti s uvedeným Najvyšší súd poukazuje na to, že žalobkyňa v odvolacom konaní rozšírila svoju argumentáciu o odborný posudok vypracovaný auditorskou spoločnosťou INTERAUDIT UNIVERZAL, s.r.o., Prešov, ktorý je možno vyhodnotiť v zmysle § 127 O.s.p. ako odborné posúdenie. Nakoľko zo súdneho spisu krajského súdu nevyplýva nič, čo by potvrdzovalo, že by žalovaná nebola uvedeným odborným posudkom oboslaná spolu s odvolaním žalovanej, t.j. Najvyšší súd vychádza z toho predpokladu, že žalovaná mala možnosť sa s uvedeným odborným posudkom oboznámiť a k jeho záverom vzniesť námietky tak, ako to učinila k podanému odvolaniu prostredníctvom svojho vyjadrenia z 13. mája 2013, zohľadní Najvyšší súd aj argumentáciu uvedenú v odbornom posudku.

Podľa § 127 ods. 4 O.s.p. namiesto posudku znalca možno použiť potvrdenie alebo odborné vyjadrenie príslušného orgánu, o správnosti ktorých nemá súd pochybnosti.

32. Ďalej Najvyšší súd poukazuje na to, že činnosť audítora, resp. auditorskej spoločnosti spĺňa hore uvedené kritérium odborného orgánu s pôsobnosťou na odborné vyjadrenie k vymedzeným skutočnostiam a má nezastupiteľnú funkciu v oblasti obchodného hmotného práva, kde sa audítor vyjadruje napríklad k účtovným závierkam či preskúmava návrh zmluvy o splnutí alebo zlúčení spoločnosti, ale aj v oblasti konkurzného práva (ktoré je možné považovať za procesné obchodné právo), kde audítor vydáva v zmysle § 12 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z. relevantné potvrdenie.

1) Charakteristika reštrukturalizácie:

33. Základným problémom v prejednávanej veci sa pre Najvyšší súd javí vymedzenie vzťahu medzi zák. č. 461/2003 Z.z. a zák. č. 7/2005 Z.z.

Je nepochybné, že sledovaným predmetom úpravy zák. č. 7/2005 Z.z. je najmä riešiť úpadok dlžníka ako spoločensky nežiaduci stav v oblasti mnohopočetnej záväzkovej sféry, a to:

a) speňažením majetku dlžníka a kolektívnym uspokojením jeho veriteľov alebo

b) postupným uspokojením veriteľov dlžníka spôsobom dohodnutým v reštrukturalizačnom pláne.

34. Naopak predmetom úpravy zák. č. 461/2003 Z.z. je vymedzenie sociálneho poistenia vrátane úpravy jej rozsahu, ďalej právne vzťahy pri vykonávaní sociálneho poistenia, organizácia sociálneho poistenia, financovanie sociálneho poistenia, dozor štátu nad vykonávaním sociálneho poistenia a konanie vo veciach sociálneho poistenia.

Je jednoznačné, že aj zák. č. 461/2003 Z.z. obsahuje úpravu (najmä § 224) týkajúcu sa uspokojenia pohľadávok Sociálnej poisťovne ako veriteľa, avšak iba v individuálnej rovine. Preto je možné charakterizovať zák. č. 7/2005 Z.z. ako špeciálny právny predpis pre oblasť sociálneho poistenia týkajúci sa vymáhania a uspokojovania pohľadávok dlžníka úplatku. Preto, ak žalovaná je veriteľom vo vzťahu k svojmu dlžníkovi, ktorý je v úpadku, musí pri uspokojovaní svojich pohľadávok k dlžníkovi, ktorý sa nachádza v konkurze (úpadok) alebo v procese reštrukturalizácie postupovať nie podľa zák. č. 461/2003 Z.z., ktorý je všeobecným zákonom pre oblasť sociálneho poistenia, ale musí uprednostniť zák. č. 7/2005 Z.z. ako špeciálny právny predpis v zmysle starorímskej právnej zásady „lex specialis derogat legi generali“. Tento svoj úmysel zákonodarca potvrdzuje aj prostredníctvom odkazov na osobitný predpis (napr. poznámka pod čiarou č. 33a v ustanovení § 12 alebo č. 41a v ustanovení § 18, ktoré odkazuje na osobitný predpis, ktorým je zák. č. 7/2005 Z.z.).

35. Zákonodarca pri naplnení podmienok úpadku ukladá tak dlžníkovi ako aj veriteľovi prostredníctvom zák. č. 7/2005 Z.z. nielen povinnosti, ale aj rôzne dispozitívne možnosti. Medzi základné dispozície patrí výber procesného spôsobu riešenia úpadku, t.j. zvolenie konkurzu alebo reštrukturalizácie, ktoré spôsoby kolektívneho uspokojovania pohľadávok rôznych veriteľov sa od seba diametrálne odlišujú.

Najvyšší súd na tomto mieste zdôrazňuje, že veriteľ je oprávnený, t.j. má možnosť sa rozhodnúť, či v zmysle § 11 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. podá návrh na vyhlásenie konkurzu so všetkými z toho dispozitívneho úkonu pre neho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami, t.j. najmä zotriedenie pohľadávok do jednotlivých skupín, podľa ktorých sa určí poradie ich uspokojenia, alebo bude podľa § 111 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. uprednostňovať podanie návrhu na reštrukturalizáciu. Je nepochybné, že zákonodarca celý proces reštrukturalizácie smeruje do polohy konsenzu, kedy veriteľ využil v rámci svojich oprávnení odbornú pomoc správcu a dlžník jeho činnosť odsúhlasí. Potom návrh na reštrukturalizáciu môže mať charakter súdneho schválenia konsenzu medzi veriteľom a dlžníkom.

Podľa § 11 ods. 3 veta prvá zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení veriteľ je oprávnený podať návrh na vyhlásenie konkurzu, ak je dlžník voči nemu viac ako 30 dní v omeškaní s plnením peňažného záväzku a zároveň možno odôvodnene predpokladať platobnú neschopnosť tohto dlžníka.

Podľa § 111 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení veriteľ je oprávnený podať návrh na povolenie reštrukturalizácie, ak poveril správcu vypracovaním posudku a správca vo vypracovanom posudku nie staršom ako 30 dní reštrukturalizáciu dlžníka odporučil a dlžník s podaním tohto návrhu súhlasil.

36. V prejednávanej veci je nepochybné, že v prípade žalobkyne ako dlžníka došlo k podaniu návrhu na povolenie reštrukturalizačného konania, ktoré bolo povolené Okresným súdom Nitra uznesením odo dňa 18.04.2010.

Začatie reštrukturalizačného konania vyvoláva účinky, ktoré zákonodarca opisuje najmä v ustanovení § 114 zák. č. 7/2005 Z.z. Predovšetkým je dôležité upozorniť na to, že zák. č. 7/2005 Z.z. rozlišuje pohľadávky vzniknuté pred (t.j. prihlasované pohľadávky) a pohľadávky vzniknuté počas reštrukturalizácie (t.j. prednostné pohľadávky v zmysle § 120 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z.). Prihlasované pohľadávky v procese reštrukturalizácie strácajú svoju vykonateľnosť (viď § 114 ods. 1 písm. c/ v spojení s § 118 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z.).

37. Veritelia svoje oprávnenia, ako aj celkové procesné postavenie v reštrukturalizácii (viď najmä § 120 ods. 1 v spojení s § 132 zák. č. 7/2005 Z.z.) odvíjajú od existencie prihlásených pohľadávok. Ich stabilitu veriteľa v zmysle zásady súčinnosti (§ 134 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z.) verifikujú navrhnutím reštrukturalizačného plánu, ktorý je v zmysle § 132 ods. 1 zák. č. 7/2000 Z.z. po schválení súdom záväzný pre všetkých veriteľov prihlásených pohľadávok, t.j. v prejednávanej veci aj pre žalovanú.

Podľa § 136 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení záväzná časť plánu obsahuje určenie všetkých práv a záväzkov, ktoré majú účastníkom plánu podľa plánu vzniknúť, zmeniť sa alebo zaniknúť. Tieto

práva a záväzky a majetok, ku ktorému sa vzťahujú, ak ide o vecné práva alebo iné podobné práva, musia byť v pláne určené tak, ako je to potrebné podľa osobitných predpisov pre ich vznik, zmenu alebo zánik, alebo získanie príslušných rozhodnutí a súhlasov, na základe ktorých vznikajú, menia sa alebo zanikajú alebo ktoré sú podmienkou na ich vznik, zmenu alebo zánik.

Podľa § 139 ods. 1 vete prvá a druhá zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení jednotlivé zmeny pohľadávky a plnenia určené na uspokojenie pohľadávky sa uvádzajú v záväznej časti plánu vždy pri dotknutej pohľadávke. Tieto zmeny a plnenia musia byť v záväznej časti plánu určené tak, aby v prípade neúčinnosti plánu bolo možné určiť rozsah, v akom bola pohľadávka podľa plánu uspokojená jednotlivými plneniami, a rozsah, v akom bola pohľadávka podľa plánu odpustená alebo uznaná za nevymáhateľnú.

38. Aby sa zmysel a účel reštrukturalizácie naplnil, zákonodarca umožňuje v procese reštrukturalizácie využiť viacero nástrojov, medzi ktoré prostredníctvom ustanovenia § 135 zák. č. 7/2005 Z.z. zaraďuje aj predĺženie lehoty splatnosti pohľadávok veriteľov, ktoré veritelia pri tvorbe reštrukturalizačného plánu navrhujú.

Takisto aj v procese prípravy a následného hlasovania o reštrukturalizačnom pláne na schvaľovacej schôdzi je každý veriteľ, t.j. v prejednávanej veci aj žalovaná, požiadať v zmysle § 145 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. o jeho zmenu, poprípade sa v zmysle § 157 zák. č. 7/2005 Z.z. domáhať vyslovenia neúčinnosti reštrukturalizačného plánu voči sebe alebo poukazovať v zmysle § 159 zák. č. 7/2009 Z.z. na nesplnenie reštrukturalizačného plánu a požadovať s tým spojené dôsledky.

Podľa § 135 ods. 2 písm. a) zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení opisná časť plánu musí obsahovať tiež podrobný opis opatrení potrebných na dosiahnutie účelu reštrukturalizácie, ktorými sú najmä a) zmeny pohľadávok veriteľov, najmä predĺženie lehoty ich splatnosti alebo ich čiastočné odpustenie, alebo ich uznanie za nevymáhateľné.

Podľa § 145 ods. 1 písm. a) zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení každý účastník plánu má právo najneskôr siedmy deň pred konaním schvaľovacej schôdze písomne požiadať predkladateľa plánu prostredníctvom správcu

a) o podrobnejšie vysvetlenie ustanovení plánu,

b) o opravu zjavnej chyby v písaní alebo počítaní alebo inej zrejmej nesprávnosti plánu,

c) o zaradenie svojej pohľadávky do inej skupiny, ako bola zaradená predkladateľom plánu,

d) o zaradenie svojho majetkového práva akcionára do inej skupiny, ako bolo zaradené predkladateľom plánu,

e) o zaradenie svojej zabezpečenej pohľadávky do skupiny pre nezabezpečené pohľadávky v inom rozsahu ako v rozsahu určenom predkladateľom plánu.

Podľa § 157 ods. 1 zák. č. 7/2005 Z.z. v citovanom znení účastník plánu, ktorý hlasoval proti prijatiu plánu a uplatnil do zápisnice zo schvaľovacej schôdze odôvodnenú námietku proti prijatiu plánu, má právo sa do 15 dní od zverejnenia uznesenia o potvrdení plánu v Obchodnom vestníku domáhať, aby súd určil neúčinnosť plánu voči nemu, ak

a) pohľadávky zaradené do rovnakej skupiny ako jeho zistená pohľadávka sa majú podľa plánu uspokojiť v inej miere alebo iným spôsobom, čím sa veriteľom týchto pohľadávok poskytla oproti nemu výhoda,

b) majetkové práva akcionárov zaradené do rovnakej skupiny ako jeho majetkové právo akcionára sa majú podľa plánu uspokojiť v inej miere alebo iným spôsobom, čím sa akcionárom týchto majetkových práv poskytla oproti nemu výhoda,

c) predkladateľ plánu nezaradil jeho zistenú pohľadávku do skupiny, ako požiadal (§ 145), čím sa dostal do horšieho postavenia, v akom by bol bez prijatia plánu; súd pritom vychádza z jeho pravdepodobného uspokojenia v konkurznom konaní,

d) predkladateľ plánu nezaradil jeho zistenú zabezpečenú pohľadávku do skupiny pre zabezpečené pohľadávky v rozsahu, v akom požiadal (§ 145), čím sa dostal do horšieho postavenia, v akom by bol bez prijatia plánu; súd pritom vychádza z jeho pravdepodobného uspokojenia v konkurznom konaní.

39. Reštrukturalizačný plán je významnou právnou skutočnosťou pre úpravu vzťahov medzi dlžníkom a veriteľmi. Vymedzuje základný rozsah pohľadávok, ku ktorým sa pridružujú aj prednostné pohľadávky (§ 125 ods. 2 zák. č. 7/2005 Z.z.), bez ktorých by priebeh samotnej reštrukturalizácie dlžníka nebol mysliteľný. Predovšetkým reštrukturalizačný plán vymedzuje modifikovanú výšku z pôvodného rozsahu

plnenia dlžníka voči veriteľom, a iba v prípade neúčinnosti plánu voči konkrétnemu veriteľovi (viď § 161 zák. č. 7/2005 Z.z.) dochádza k návratu k pôvodnému stavu (restitutio ad integrum), kedy sú dlžník a preberajúca osoba povinní spoločne a nerozdielne splniť pôvodnú pohľadávku veriteľa v rozsahu, v akom bola pohľadávka prihlásená a zistená, spolu s úrokom. Navyše pre prejednávanú vec je významné, že pohľadávku veriteľa sú dlžník a preberajúca osoba povinní splniť v pôvodnej lehote splatnosti.

Po schválení reštrukturalizačného plánu nastáva etapa jeho plnenia.

Podľa § 155 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. plán potvrdený súdom sa považuje za právny úkon urobený vo forme a spôsobom, ktorý je vyžadovaný osobitnými predpismi pre vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v pláne. Ak je pre vznik, zmenu alebo zánik práva alebo záväzku obsiahnutého v pláne potrebné rozhodnutie príslušného orgánu, právo alebo záväzok vznikne, zmení sa alebo zanikne až rozhodnutím príslušného orgánu; príslušný orgán nemôže odmietnuť vydať potrebné rozhodnutie len z dôvodu, že plán ako právny úkon nie je urobený vo forme alebo spôsobom vyžadovaným osobitným predpisom.

40. Je nepochybné, že aj zák. č. 461/2003 Z.z. na proces reštrukturalizácie (resp. v staršom legislatívnom poňatí na vyrovnanie) reaguje. V zmysle ustanovenia § 151 zák. č. 461/2003 Z.z. sa premietajú účinky reštrukturalizačného plánu tak, že žalovanej sa ukladá „ex offio“ povinnosť zosúladiť evidenciu pohľadávok s reálnym stavom vyvolaným prebiehajúcou reštrukturalizáciou.

Podľa § 151 ods. 1 veta druhá zák. č. 461/2003 Z.z. Sociálna poisťovňa odpíše pohľadávku alebo jej neuhradenú časť, ak na základe právoplatného uznesenia súdu po splnení reštrukturalizačného plánu zanikla dlžníkovi povinnosť splatiť Sociálnej poisťovni pohľadávku alebo jej neuhradenú časť z dôvodu, že na jej plnenie nebol povinný podľa schváleného reštrukturalizačného plánu.

2) K charakteru a k splatnosti penále:

41. V zmysle zák. č. 461/2003 Z.z. je nutné charakterizovať penále uložené žalovanou v prejednávanej veci ako sankciu za nesplnenie povinnosti riadne platiť poisťné.

42. Taktiež je celkom nepochybné to, že na vznik povinnosti zaplatiť penále nepostačuje naplnenie podmienok ustanovených v zákone, ale právne relevantnou skutočnosťou pre vznik povinnosti zaplatiť penále je až autoritatívny vrchnostenský akt vyhlásený spôsobom, ktorý je predpísaný zákonom stanovenou formou, t.j. až vydaním rozhodnutia o penále v zmysle § 240 zák. č. 461/2003 Z.z.

Až týmto rozhodnutím oprávneného orgánu sa konštituuje pre platiteľa neskoro, resp. v nedostatočnej výške odvedeného, či neodvedeného poisťného nielen povinnosť zaplatiť penále, ale aj vedomosť v akej výške a na akom právnom základe.

43. Najvyšší súd na tomto mieste konštatuje, že je celkom v právomoci žalovanej ako oprávneného správneho orgánu rozhodnúť, či vôbec túto sankciu uplatní, resp. v akom časovom horizonte pri omeškaní dlžníka s platením poisťného k uplatneniu tejto sankcie prikočí.

Na druhej strane si však žalovaná musí byť vedomá tej skutočnosti, že niektoré súdom aprobevané situácie (právne stavy) u jednotlivcov môžu svojimi účinkami vytvoriť pre jej rozhodovaciu prax ako aj pre rozhodovaciu prax iných orgánov verejnej správy zákonné prekážky. Tak tomu nastalo aj v prejednávanej veci, čo však ani žalovaná ani krajský súd nezohľadnili pri svojom rozhodovaní.

44. Z napadnutého rozhodnutia jednoznačne vyplýva, že žalovaná potvrdila penále predpísané 18. apríla 2012 v zmysle § 240 zák. č. 461/2003 Z.z. vo výške 0,05% z dlžných súm poisťného a príspevkov za obdobie 03/2008, september až december 2008.

Uvedené rozhodnutie prvostupňového orgánu žalovanej teda právne vychádzalo z myšlienky, že žalobkyňa mala odvieť k pôvodným dátumom splatností, ktoré podľa mienky žalovanej neboli dotknuté procesom prebiehajúcej reštrukturalizácie (t.j. 30.04.2008, 30.10.2008, 01.12.2008, 30.12.2008 a 30.01.2009). Tým, že tak nevykonala, mala žalobkyňa naplniť podstatu sankcie, t.j. neodvedenie včas a riadne.

Podľa § 240 ods. 1 zák. č. 461/2003 Z.z. v citovanom znení fyzickým osobám a právnickým osobám povinným odvádzať poisťné a príspevky na starobné dôchodkové sporenie, ktoré neodviedli poisťné a

príspevky na starobné dôchodkové sporenie za príslušný kalendárny mesiac včas alebo ich odvedli v nižšej sume, Sociálna poisťovňa predpíše penále vo výške 0,05% z dlžnej sumy za každý deň omeškania odo dňa splatnosti poistného a príspevkov na starobné dôchodkové sporenie do dňa, keď bola dlžná suma poukázaná na účet Sociálnej poisťovne v Štátnej pokladnici, zaplatená v hotovosti alebo do dňa začatia kontroly, ak tento zákon neustanovuje inak.

45. Najvyšší súd však musí konštatovať, že žalovaná sa v napadnutom rozhodnutí vôbec nezaoberala po právnej stránke odôvodnením, prečo dospela k záveru, že platby poistného neboli zaplatené včas a riadne. Totiž z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia nevyplývajú dôležité skutočnosti týkajúce sa účinkov možných zmien pohľadávok na poistnom vyvolaných v reštrukturalizácii. Žalovaná iba opisným spôsobom uviedla, že pohľadávky na uvedenom dlžnom poistnom žalovanou boli prihlásené. Takisto táto skutočnosť nie je premietnutá v pripojenom administratívnom spise, t.j. absentuje ako podklad rozhodnutia dotknutá časť reštrukturalizačného plánu (viď bod č. 3) a táto skutočnosť nebola v napadnutom rozhodnutí a jej dopady na rozhodnutie analyzované.

Následne v odôvodnení nebola spomenutá ani tá relevantná časť reštrukturalizačného plánu, ktorá sa týka prihlásených pohľadávok, ich výšky, resp. naplnenia možnosti ich odpustenia, hoci žalobkyňa na toto neustále poukazovala.

46. Žalovaná sa tiež v napadnutom rozhodnutí vôbec nevenovala právnomu rozboru účinkov reštrukturalizácie na otázku splatnosti poistného a príspevkov, čo sa týka najmä ich zmeny. Ako už bolo vyššie naznačené, zák. č. 461/2003 Z.z. je v prejednávanej veci všeobecným zákonom (viď najmä bod č. 34), a preto pokiaľ zák. č. 7/2005 Z.z. neukladá niečo osobitne, platí úprava obsiahnutá v zák. č. 461/2003 Z.z. Splatnosť poistného a príspevkov vyplýva bez ďalšieho zo zákona a je upravená prostredníctvom ustanovení § 141 ods. 2, § 142 ods. 1 a § 143 ods. 2 zák. č. 461/2003 Z.z., ako aj z ustanovení § 26 ods. 1 zák. č. 43/2004 Z.z.

47. Avšak zák. č. 7/2005 Z.z. oprávňuje tak subjekty súkromného, ako aj verejného práva na to, aby zasahovali do splatnosti prihlásených záväzkov za účelom naplnenia účelu reštrukturalizácie (viď bod č. 39 a žalobkyňou načrtnutá myšlienka novácie záväzkov). Predovšetkým ustanovenie § 155 ods. 3 zák. č. 7/2005 Z.z. charakterizuje reštrukturalizačný plán potvrdený súdom ako právne relevantnú skutočnosť (zákonodarca sa tu uchýlil k slovnému spojeniu právny úkon), ktorá vyvoláva vznik, zmenu alebo zánik práv alebo záväzkov obsiahnutých v uvedenom pláne.

Osobitne pre oblasť verejnej správy zákonodarca prostredníctvom tohto ustanovenia upresňuje, že pokiaľ pre vznik, zmenu alebo zánik záväzku (resp. práva) obsiahnutého v pláne je potrebná právna skutočnosť vo forme rozhodnutia príslušného správneho orgánu, potom záväzok (v prejednávanej veci zmena dňa splatnosti poistného a príspevkov) vznikne, zmení sa alebo zanikne až rozhodnutím príslušného orgánu. Tento správny orgán však nemôže odmietnuť vydať potrebné rozhodnutie len z dôvodu, že plán vôbec neakceptuje, resp. že ako podklad rozhodnutia nie je urobený vo forme alebo spôsobom vyžadovaným osobitným správnym predpisom.

48. Vzhľadom na hore uvedené právne závery mali byť všetky vyššie spomenuté skutočnosti spojené s procesom reštrukturalizácie, do ktorého sa žalovaná nepochybne zapájala, ako podklady rozhodnutia vyhodnoteného žalovanou a až na ich základe mohla dospieť k presvedčeniu, či došlo zo strany žalobkyne ako dlžníka v reštrukturalizácii k omeškaniu s odvodom poistného a príspevkov a aké možné následky s tým spojené žalovaná využila.

49. Najvyšší súd sa musí aj vyjadriť k nastolenej námietke žalobkyne, či predpísané penále podľa zák. č. 461/2003 Z.z. je možno považovať za príslušenstvo prihlásených pohľadávok zakomponovaných do reštrukturalizačného plánu.

Obdobne ako krajský súd aj Najvyšší súd konštatuje, že súkromnoprávna úprava príslušenstva pohľadávky zakotvená v ustanovení § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka sleduje odlišný cieľ.

50. V súvislosti s uvedeným problémom je potrebné zdôrazniť, že dotknuté ustanovenie Občianskeho zákonníka sa výslovne nevzťahuje na penále. Použitie analógie legis je v tomto prípade neprípustné,

nakoľko Občiansky zákonník prostredníctvom svojich úvodných ustanovení (najmä § 1 a 2) potvrdzuje, že predmetom úpravy sú občianskoprávne vzťahy.

Rozsah občianskoprávných vzťahov samotný Občiansky zákonník vymedzuje najmä ako majetkové vzťahy fyzických a právnických osôb, majetkové vzťahy medzi týmito osobami a štátom, ako aj vzťahy vyplývajúce z práva na ochranu osôb, pokiaľ tieto občianskoprávne vzťahy neupravujú iné zákony.

Podľa § 121 ods. 3 Občianskeho zákonníka príslušenstvom pohľadávky sú úroky, úroky z omeškania, poplatok z omeškania a náklady spojené s jej uplatnením.

V.

51. Na základe zisteného skutkového stavu, uvedených právnych skutočností, po vyhodnotení námietok žalobkyne, ako aj s prihliadnutím na argumentáciu žalovanej Najvyšší súd rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku rozsudku.

Bude preto úlohou žalovanej sa pri svojom ďalšom rozhodovaní o prejednávanej veci pridržovať vyššie uvedených právnych názorov.

52. O práve na náhradu trov odvolacieho súdneho konania rozhodol Najvyšší súd podľa § 224 ods. 1 v spojitosti s § 250k ods. 1 O.s.p., podľa ktorého úspešnej žalobkyni právo na úplnú náhradu trov tohto konania vzniklo. Naľko právna zástupkyňa úspešnej žalobkyne si svoje právo v zákonnej 3 - dňovej lehote neuplatnila, nebola jej priznaná nasledujúca náhrada trov právneho zastúpenia.

53. Výška priznaných náhrad trov konania sa skladá:

1. z náhrady súdneho poplatku za žalobu 66 €

1.1. z náhrady súdneho poplatku za odvolanie 66 €

tzn. v celkovej sume: 132 €

54. Najvyšší súd v prejednávanej veci v súlade s ust. § 250ja ods. 3 O.s.p. rozhodol bez pojednávania, lebo nezistil, že by týmto postupom bol porušený verejný záujem (vo veci prebehlo na prvom stupni súdne pojednávanie, pričom účastníkom bola daná možnosť sa ho zúčastniť), nešlo o vec v zmysle § 250i ods. 2 O.s.p. (úprava práv a povinností týkajúcich sa odvodov poistného a príspevkov je spojená s verejnoprávnymi vzťahmi), v konaní nebolo potrebné v súlade s ust. § 250i ods. 1 O.s.p. vykonať dokazovanie a z iných dôvodov nevznikla potreba pojednávania nariadiť.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu nie je prípustný opravný prostriedok (§ 246c ods. 1 O.s.p.).